

Jungfrau in še marsikaj.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

Bil je kaj lep večer, ko sva se peljala proti Beljaku, in še lepša noč, ko smo drdrali proti Tirolski. A midva se nisva menila za krasno zvezdnato nebo, marveč sva plegla po trdih klopih in zaspala. Kajti dolgo ponočno vožnjo od Beljaka do Franzensfeste prevoziš najprijetnejše, če zvečer v Beljaku zapiš in se zjutraj ob zori prebudiš že v Franzensfeste. Midva sva to storila, kolikor je bilo v najinih močeh. Ker se mora v Franzensfeste prestopiti in se za to sitno opravilo dovoli potnikom nekaj več odmora, sva se šla v restavracijo pogret. Za to gretje sva pa porabila toliko časa, da sva komaj ujela še — vsak svoj vlak. Odpeljala sva se namreč vsak s posebnim vlakom. Ta posebnost se je »posrečila« takole:

Ko se pribaševa z nahrbtniki iz restavracije, si hočem poiskati prostora na vlakcu, ki je stal na drugem tiru. Toda Lojze je trdil, da je najin vlak na tretjem tiru, češ, da si ga je pri prihodu dobro zapomnil. Ker sem bolj krotke narave, sem ga ubogal in sem zlezal, kamor mi je on pokazal. Kupej je bil skoraj popolnoma prazen. Legel sem torej na klop, da bi nadaljeval v Beljaku započeto delo. Lojze je pa sedel k oknu, prižgal si ljubo pipico in zadovoljno pihal dim v mrzli jutranji zrak. Ko gleda tako brezskrbno skozi okno, kar zapazi na vlakcu, ki je stal na drugem tiru, napis: Franzensfeste — Innsbruck.

»Janko, urno ven!« zadoni mi njegov klic na zaspana ušesa »vstopila sva napačno!«

Hitro pobaševa svojo ropotijo in dereva v pravi vlak. Ko pa hoče Lojze cepin postaviti v kot k oknu, še le vidi, da cepina — nima! Cepin je namreč zdihoval v prejšnjem kupeju po lastniku.

Lojze ga je bil pozabil vzeti s seboj, ker mu je manjkalo rok. V eni je namreč nesel nahrbtnik, z drugo je držal pipico, za cepin ni bilo nobene na razpolago. Urno plane nazaj v vlak po cepin, da se mu ne odpelje na Laško. Sprevodnik mu odpre silno vslužno vrata, potem jih pa z isto vslužno naglico zaloputne ter naznani, da je že »fertk«. Ker so bili vsi njegovi tovariši istega mnenja, se je vlak začel brez vsakih drugih ceremonij premikati. Lojze je imel samo še toliko časa, da mi je skozi okno pomolil cepin, potem se je pa odpeljal proti jugu. Zakaj ga ni hotel s seboj vzeti pod »jasno nebo italijansko«, mi je še danes uganka, in menda Lojzetu tudi.

Jaz sem nekaj časa ves osupel gledal za svojim tovarišem, ki se mu je tako mudilo na jug, potem sem pa sklenil, da hočem preiščevati, kaj naj storim. Preden sem pa prišel do tega sicer kaj koristnega dela, so tudi sprevodniki Brennerjevega vlaka izjavili, da so »fertk«, in takoj nato smo zdrdrali proti Inomostu. Lojze je s pipico drdral proti Italiji, jaz pa z dvema nahrbtnikoma in dvema cepinoma proti Švici.

Na nadaljevanje v Beljaku. začetega dela nisem več mislil. Kajti baviti sem se moral s sitnim vprašanjem, kako bi se zopet združil z Lojzetom, ki mi jo je upihal v nasprotno smer. Izmed mnogih načinov sem se naposled oprijel tega, da izstopim na prvi postaji ter počakam naslednjega vlaka, s katerim se je imel — kakor sem jaz domneval — Lojze za menoj pripeljati.

Izstopil sem torej na postaji Grasstein ter preganjal dolgčas, ogledujoč sotesko, ki so v njej leta 1809. Tirolci Francoze s kamenjem prav do dobrega nagnali. Pregledal sem že skoraj vsako skalo, toda ura kar ni hotela iti naprej. Bila je šest, prvi vlak je pa imel oditi proti Inomostu šele krog devete ure. Kaj naj počnem ta čas!

»Ha, že vem; Lojze je najbrže izstopil na vojaškem postajališču ter šel peš nazaj na glavno postajo in tam se ravno tako dolgočasi kakor jaz tukaj. Teh le sedem kilometerčkov, ki me ločijo od Franzensfeste in Lojzeta, premerim igranje peš; v dobri uri sva pa zopet skupaj. Potem počakava vlaka v družbi.

Tako sem mislil in moram priznati, da se mi je jako dobro zdelo, ker sem jo tako imenitno pogruntal. Nahrbtnika in cepina sem oddal vratarju, da mi jih da mimogrede na vlak, sam sem jo pa mahnil urnih korakov proti Franzensfeste. Bilo je prav prijetno hoditi v jutranjem hladu in po gladki cesti, poleg železniške proge. Imel sem za seboj že tri četrtine pota, ko mi priropota nasproti brzovlak.

Pri tej priči se mi porodi v glavi huda slutnja, da bi se utegnil Lojze v tem vlaku za menoj peljati. In res, moja slutnja se je uresničila. Kajti v zadjem vozu je Lojze sedel ravnodušno pri oknu in silno zadovoljno vlekel iz svoje pipice. Ko je pa mene zagledal na cesti in me spoznal, odprl je od samega začudenja usta na oba stežaja, tako da bi mu bila pipica gotovo padla iz ust, če bi je ne bil držal z roko. Seveda sem se tudi jaz čudil in čudila sva se še oba dolgo potem, ko sva že izginila drug drugemu izpred očíj.

To srečanje je bilo pa tudi v resnici vredno, da sva se mu čudila. Kajti Lojze je gotovo mislil, da sem že v Inomostu, pa me je srečal na cesti, jaz sem ga pa šel iskat v Franzensfeste, med tem ko se je on vozil imenitno »za menoj«.

Ko sem se nehal čuditi, sem postal jezen. Povem vam: skoraj žal mi je bilo, da se nisem sam podal na potovanje; kajti potem bi se mi kaj takega gotovo ne bilo pripetilo. Prav lahko mi namreč verjamete, da samega sebe še nikdar nisem zgrešil. —

Stal sem torej sredi ceste, gledal za odhajajočim vlakom ter premišljeval, kaj naj storim, da ne bi zopet kaka neumnost »prišla ven«. No, storil sem to, kar je bilo v takem položaju najpametneje. Vrnil sem se namreč v Grasstein, počakal vlaka ter se odpeljal v Inomost.

Tu sem obesil na vsako ramo po en nahrbtnik, cepina uporabil za bergle ter preiskoval kolodvor po Lojzetu toliko časa, dokler me ni vratar vprašal, če sem jaz tisti, ki je izgubil tovariša. Ko sem mu to z veseljem pritrdil, me je oprostil bremena in »bergelj« ter me poslal k »Rösselbirtu«, češ, tam bom našel, kar sem izgubil. In res, mož me ni varal. Kajti komaj sem stopil na gostilniški vrt, že sem zagledal Lojzeta, kako je hitel tolažiti materialni del svoje osebe.

Da sva se veselo pozdravila in si hitela pripovedovati, kaj sva doživela, odkar sva se bila ločila, mi pač ni treba še posebej poudarjati. Lojze je res šel peš z vojaškega postajališča na glavno postajo. Ker je pa mislil, da sem se jaz peljal kar naprej do Inomosta in je hotel kolikor mogoče hitro za menoj, poslužil se je brzovlaka. Potem ko me je videl na cesti hlačati proti Franzensfeste, bi bil rad v Grassteinu izstopil, toda vlak se ni hotel ustaviti. Zato se je peljal naprej v Inomost ter tam naročil vratarju, naj pošlje hribolazca, ki se bo pripeljal z dvema nahrbtnikoma in cepinoma, za njim k Rösselnu.

Vsled teh neprilik sem predlagal Lojzetu, da bi se kar na vrh navezala; ker pa je on glasoval proti, je predlog padel.

Tisti dan sva ostala še v Inomostu. Ker sem bil že večkrat tam, sem razkazoval Lojzetu razne znamenitosti mesta. Opozoril sem ga seveda tudi na »Zlato strehico«. Toda nehvaležnež mi ni hotel verjeti in mi še danes očita, da sem ga s tisto strehico potegnil, seveda prav po nedolžnem; kajti jaz pač ne morem nič zato, če je zlato tekom stoletij izgubilo svojo — barvo. Sploh ga pa ni zanimala nobena stvar, celo tisti vitezi in vojvode, ki stoje v dvorni cerkvi na straži, mu niso mogli obuditi občudovanja. Oziral se je kar v enomer na tiste gore, ki se dvigujejo nad mestom, in bi mi bil najraje gori ušel.

Drugo jutro sva se odpeljala proti Švici. Veselil sem se že naprej, da se bom postavil s svojim znanjem z ozirom na to progo; toda Lojze me je že posekal takoj v Stamzu. Pokazal sem mu namreč z vlaka veliki cistercijski samostan ter pripomnil, da ga je ustanovila Elizabeta, mati zadnjega Hohenstaufa leta 1271.

»Res je,« oglasi se takoj Lojze, »in sem je hodil tudi cesar Maks I. na lov. Moraš vedeti, da je bilo ob tistem času tu okrog silno veliko živali. Kadar je samostanski kuhar rabil kaj divjačine, požvižgal je kar skozi okno in srnjaki so sami prihiteli.«

»Ti te kraje celo bolje poznaš kakor jaz, akoprav se še nikdar nisi todi vozil,« ga pohvalim z malo nevoščljivostjo.

»Seveda so mi znani, kajti jaz sem vso pot že doma natanko preštudiral,« odvrne mi samozavestno in potegne iz pipice.

In res je vedel od vsake vasi kaj zanimivega povedati. Ko smo drdrali mimo postaje Imst, je začel celo deklamovati:

»Wannscht wiederum kimmscht,
Dann gemer auf lmscht,
Dort kriegscht bei der Poscht
Den allerbeschten Moscht.«

Do mošta pa nisva mogla, ko ni brzovlak počakal.

Onstran Landecka se prične najlepši del vožnje. Visoki mostovi se kar v enomer menjajo s krajšimi in daljšimi predori. Po prelazu Arlbergu je dobil ta del proge ime »Arlberška železnica«. V starih časih todi niti ceste ni bilo in Arlberg je bil popolnoma neznan; kajti bil je narodom, ki so prehajali s severa na jug, preveč od rok. Ko so pa zasledili v Hallu solne jame, so zgradili leta 1309. čez prelaz takozvano »solno cesto«, po kateri so tovorili sol na Tirolsko, za vožnjo pa je bila še preslaba. V kolovoz so jo izpremenili šele kakih sto let pozneje, ko so vrh Arlberga (1802 m) zgradili zavetišče. Od takrat so se popotniki vedno bolj množili. Ker so jih pa menda

v zavetišču preveč drli, so se pritožili čez draginjo na Tirolski deželni zbor. Ta je ugodil njihovi pritožbi in odredil »dass hinfüro ain eerlich gebürlich Fleyschmal von 5 Gerichten umb 6 Kreuzer und nit höher zu raiten sei«. ... Potem se pa še dobe ljudje, ki pri sedanji draginji zabavljajo čez »temni srednji vek!«

V začetku prejšnjega stoletja so cesto temeljito popravili. A že leta 1884. je izgubila svojo imenitnost s tem, da je prisopihal prvi vlak skozi 10.720 metrov dolgi Arlberški predor. Luknjo so vrtali tri leta, a jim še sedaj dela preglavice. Kadar gredo delavci vanj, se ne preskrbe samo z živili, marveč morajo vzeti s seboj celo — zrak, ker je ventilacija preslaba. Mi sicer nismo trpeli vsled slabega zraka, ker smo ga vzeli cel voz s seboj, a veseli smo bili vendarle, ko smo prišli pri postaji Langen iz luknje.

Vozili smo se visoko nad Alfenbachom ter imeli lep razgled po celi Klosterski Dolini. Ker je železniška proga zelo nagnjena, je brzovlak neznansko divjal in bili smo naenkrat v Bludencu. Toliko da smo malo pogledali v Montovonsko Dolino in na ledenike, ki se v njenem koncu blešče, že smo hiteli po dolini reke Ill proli Avstrijski meji. Onstran Feldkirchna smo smuknili čez Liechtensteinovo državo ter pri Renu stopili na Švicarska tla.

(Dalje prihodnjič.)

Okolica Gorice v luči turisticke.

Jakob Zupančič.

(Dalje).

Pot na Kalvarijo (ali na Goro) je jako lahka, zložna, senčna in kratka in se ne more zgrešiti po znamenjih, ki se začno na koncu vasi pri šoli. Razgled je pri treh križih ali višje gori na slemenu za tako majhno ceno truda še prelep. Zlasti na mesto Gorico je pogled ob solčnem zahodu naravnost presenetljiv in kar kriči po dobrem slikarju. Sestop se lahko vrši na drugo stran v Ločnik ali pa nazaj proti Podgori v globoko grapo in do cerkve ali pa naprej po hrbtu v dolino Grojne in v Pevmo.

Na nasprotni strani Gorice čepi nekako na sredi hriba pod vrhom sv. Gabrijela (razvaline) na majhni terasi cerkvice sv. Katarine s kopico hišic. Tu je prav lepa točka za kratke izlete, a se zaradi solčne lege ne more prikupiti meščanom. Potov je gori več, in

sicer se pride tje po ovinku čez Solkan ali od druge strani čez Kromberg ali pa naravnost iz Gorice mimo pokopališča. Zadnja pot ali steza se vije večinoma med vinogradi in zadene ravno pred cerkvico v pristno skalovje. Pravega planinca kar razveseli in prijetno iznenadi skalnata stena in strma kamenita stezica, oboje kakor bi bilo izposojeno iz Triglavskega okrožja.

Tretji bližnji izlet gre po dolgem zaraslem hrbtu Stare Gore. Dohod do Stare Gore gre mimo sv. Roka in zadaj za Šempetrom in ni nič kaj vabljev, ker je preveč solnčen, prašen ali pa blaten. Ko se pa pot izgubi v gozdno senco, postane izprehod po Stari Gori pravi užitek. Sosednji, zaprti državni gozd Tanovec, onkraj ceste v Rožni Dolini, se lahko kar skrije pred svobodno Staro Goro, zlasti še zaradi tega, ker je tam po nepotrebnem gozd ograjen in omrežen in vhod dovoljen le proti izkaznici (menda zaradi tistih par srnic). Na najvišji točki Stare Gore se še zasledi kupček razvalin nekdanje cerkvice sv. Marka. Izprehodi po Stari Gori se lahko raztegnejo na eno ali drugo stran. Izletniki jo krenejo navadno po gozdnatem hrbtu na levo proti Bajti v Rožni Dolini, ali pa še dalje proti Ajševici; na drugo stran se izhodi lahko končajo pri Volčji Dragi ali pa pri Vogrskem. —

Oglejmo si zdaj izlete v daljšo okolico Gorice, in sicer najprej proti jugu. Za popoldanske izlete se da na vznožju Kraške planote ob leni in počasni Vipavi naštetj cela vrsta lepih krajev, pričenši pri Sovodnjah in Rupj čez Miren, Bilje, Renče, Gradišče na Prvačino in Dornberg in čez Tabor tje do Rihemberga. Jeden kraj je zanimiv zaradi kakega gradu ali razvalin, drugi zaradi pomladnih rožic (vijolic), tretji zaradi vina vipavca, četrti zaradi prvih češenj, peti zaradi deklet i. t. d. Za turiste se najbolj izplačata izleta v Miren na griček Marije na Gradu in pa na hribček nad Rubijo, na takozvane Griže ali vrh sv. Mihela. Od tod je eden najlepših razgledov na Gorico in posebno še na Goriška Brda. Za celodnevne izlete se nam ponuja že vsaj Kraška planota na Goriškem. Posebej je treba navesti samo nekaj izletov.

Prvi in najlepši izlet na Kras je na Trstelj (643 m). Po železnici se pride do Prvačine ali pa do Dornberga. Iz Dornberga gre lepa velika cesta pod Taborom in se v velikanskih ovinkih vzdiguje do Železnih Vrat, od tod pa od ceste na desno v stran in na vrh. Pot je prav dobro zaznamovana. Pri vsakem ovinku se svet bolj odpira. Vedno mora turist postajati, da se čudi, kako rastejo gore iz tal in kako se dolina Vipave umika, širi in daljša. Z vrha pa je lep razgled po Kraški planoti tje doli do kršne Istre, do morja, v Furlanijo in

Benečijo, na Trnovski Les in na visoke planine Julijskih Alp. Kdo ne bo ostrmel nad temi sivimi očaki naših gora in vzkliknil s pesnikom (Ot. Župančičem):

— — — — v dalji planine!
 Tam zemlja je naša zakipela,
 zahrepenela, v nebo hotela,
 v višino pognala se kot val,
 a v naletu pod zvezdami val je obstal —
 tako strmi zdaj sredi višine
 okameneli zanos domovine
 — — — — —

Iz Prvačine gre pot na Trstelj čez Vipavski most in potem na desno skoro do gradiča ali pristave »Sanssouci«, potem po kolovozu na levo navzgor in po stezi med vinogradi vedno višje in nazadnje na cesto na Železna Vrata. Tudi ta pot je bila pred leti zaznamovana, ali znamenja se sedaj težko zasledujejo. Nekateri turisti jo udarijo iz Gorice peš naravnost na Trstelj, in sicer skozi Vrtojbo, Bukovco, Renče in na vrh. Sestop z gore se vrši navadno čez Lipo in Sveto v Komen ali pa zložnejše nazaj na Železna Vrata mimo Škrbine na Rihemberg. Seveda se izlet na Trstelj zdi nekaterim že prehud in preveč planinski.

Druga partija je dosti lažja in se drži bolj dolinic, in sicer iz Štanjela na Vipavo in Ajdovščino. Do Štanjela nas pripelje zjutranji vlak drž. železnice. Potem pa hajdi na stare razvaline nad vasjo ali pa hitreje čez Kobdilj po zaznamovani poti v dolino Branice. Tukaj se je treba ustaviti pri spomeniku slovenskega junaka Čehovina, kjer se tudi lahko pokrepčamo v gostoljubni krčmi. Znamenja kažejo potem navzgor na lepo razgledišče na Erzeltu, ki pa je že na Kranjskem. Od tod se prav dobro pregleda Kranjska Vipava. Pot gre potem navzdol čez Slap in v trg Vipavo. Tu se ne sme zamuditi obisk izvira Vipave v »Skalnici« in pa razvalin starega gradu. Iz Vipave je najboljšje odpeljati se z vozom po glavni cesti mimo Marije v Logu do Šturij, da se še lahko ogleda znameniti izvir Hublja pri Fužini, potem pa na Vipavski vlak v Ajdovščino.

Še bolj se drži dolinic pot tretjega izleta v Goriški Kras, namreč pot čez Rupo na Doberdob, potem mimo znanega Doberdobskega jezera po kolovozni poti in dalje proti Devinu. Tisto jezero je že marsikoga razočaralo, ker je z vodnimi rastlinami precej zarasteno in bolj podobno močvirju nego jezeru. Nekateri se pač zadovoljijo z nebrojnimi belimi lokvanji (*Nymphaea alba*) in rumenimi blatniki (*Nuphar luteum*).

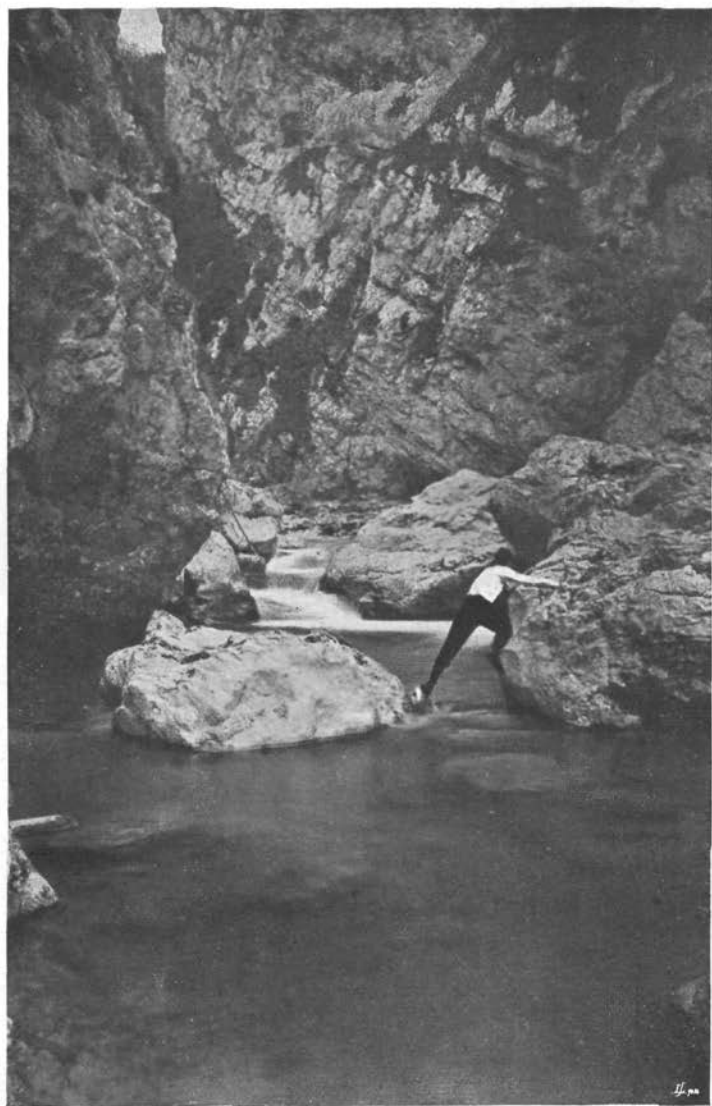
Za tiste, ki ne marajo dosti hoditi, se priporoča nedeljski izlet v Sežano. Iz Gorice se odpelje zjutraj ali dopoldne vlak drž. železnice do postaje Dutovlje-Skopo. Od tod se gre po cesti skozi Dutovlje na prijazni griček v Tomaju, ki leži na enem najlepših krajev Goriškega Krasa. Iz Tomaja po stari ali novi cesti čez Križ na Sežano, ki leži nekako v preseki dveh gorskih hrbtov in je priljubljeno letovišče Tržačanov. Iz Sežane se lahko vračamo v Gorico po Južni železnici čez Nabrežino, ali pa še lepše peš po drž. cesti do Opčine, kjer se za trenotek pregleda Tržaška luka in morje, potem pa po drž. železnici v Gorico.

Druga skupina izletov iz Gorice leži na vzhodni in severovzhodni strani, od koder prihaja včasih neljuba, včasih pa že težko pričakovana Goriška burja. Nad visokim strmim robom Trnovske planote vise včasih nepremični oblaki, zastave burje, v dolini pa piše in briše sapa čez drn in strn ter nam sčisti nebo, prezrači in po zimi tudi premrazi stanovanja in zbistri zaspano glavo. Bodi nam torej pozdravljen Trnovski Les, kakor si dolg in širok! Do lesa sicer človek ne pride tako kmalu na tej visoki planoti, ali gozdovi ga potem toliko bolj razvesele, ko jih je dosegel. Po leti skoro vsakega le preveč straši huda strmina in ž njo združena vročina, naj si že izbere to ali ono pot. Najbližja pot iz Gorice na Trnovo je sedaj zaznamovana in gre iz Kromberga mimo cerkvice sv. Trojice do »Sedelca« pri Ravnici, potem po stezi čez senožeti skozi nebroj ozkih predorov kamenitih ograj pod vrhom sv. Danijela (razvalina) do vasi Peči in potem precej strmo na staro Trnovsko cesto, čez takozvani »Štorič«, na novo cesto in v vas. Vozna cesta iz Solkana čez sedlo Prevali in nad Ravnico proti Trnovem pa pešcev ne more privabiti, ker je preveč dolgočasna, preveč izvožena in zato preveč prašna. Turiist gotovo ne pojde dvakrat po tej cesti. Cestni prah je namreč tukaj tako čist in snežnobel, da zaradi bliščečega odseva človeku kar vid jemlje. Ako pa še kak voz mimo pridrdra, postane vsakdo v par trenotkih mlinar ali pa mokaar. Svoj čas je nameravala država, ki ima v Trnovskem Lesu velikanske gozdove, zgraditi Trnovsko cesto čez Ravnico in na Kromberg in v Gorico, ne pa po ovinku proti sv. Gori in na Solkan, kakor je sedaj izpeljana. Ali Kromberžani so se takrat ubranili ceste, ker so se bali Trnovskih ogljarjev in drvarjev v svojih vinogradih. Sedaj pa Kromberžani že dolgo moledujejo za cesto, a še vedno zastonj. Za Gorico pride samo še tretji dohod na Trnovsko planoto v poštev, in sicer iz Šempasa na Vitovlje in v Krnico. Ta pot pa se rajši uporablja za sestop iz Krnice dol.

Dolgi Hrbet (2479 m).

Fotogr. Bogumil Brinšek.

V Iški.

Fotogr. Stanko Ribnikar.

Četrty dohod čez Selo in Tabor in do Selovca pri Kuclju in peti dohod iz Ajdovščine mimo Lokavca čez Dol na Čaven sta pa za Gorico že malo preveč od rok in za enodnevnne izlete nepriljučna. Pozabiti pa se ne sme prava kozja pot iz Kromberga mimo gradu na desno pobočje sv. Danijela in nad strmim zakotjem nad izvirom Lijaka in nad Pečjo na Trnovo. Tudi te poti turist ne poskusi dvakrat, ker je preslaba in zlasti nevarna za obutalo.

Trnovo in Čepovan sta bila poleti svoj čas priljubljeni gorski letovišči za Goričane in celo za Tržačane. Odkar pa je stekla nova Bohinjska železnica, dere vse v Bohinj in na Bled, Trnovski Les pa sameva in se dolgočasi z drvarji in ogljarji vred. Kdor se hoče izprehajati po lesu na tej visoki planoti, mora že prenočiti tam gori, n. pr. v Trnovem, v Krnici, na Lokvah, na Selovcu pri Kuclju ali tudi v Koči na Čavnu.

(Dalje prihodnjič.)

Čez Trbiško Škrbinico.

Dr. H. Tuma.

Slovenskim turistom so gore Višenjske skupine žal jako malo znane. Zato se tuščina tod prav nemoteno šopiri. Ako vzameš v roke zemljevid, je vse pristno nemško, pa tudi vse polno izmišljenk in napačnih imenovanj. Vrhovi Višenjske skupine so pa tako imenitni, po formaciji, grupiranju in po krasnih razgledih, turistično tako zanimivi, da bi moralo vsakega slovenskega alpinista mikati nanje. Dolini Mrzle Vode in Zajzere na severu Višenjske skupine sta do zadnjega časa v posesti slovenskih vasi Žabnice in Ovčje Vesi. Nemška posest se vriva od Rablja sem. Na ljubo divjim kozam se odriva slovenski pastir in njegove čede, se pašniki omejujejo bolj in bolj s pokupavanjem, posebno osredkov (enklave), in s pomočjo gozdnih oblastev se devajo v prepoved tudi gozdi v legah, ki so od pamtiveka bili planinski pašniki in kjer ni govora o potrebi prisilnega pogozdovanja.

Brezorožnemu in nepoučenemu slovenskemu prebivalstvu ginejo starodavne služnostne pravice. Tako so Žabčanje kozjo pašo skoraj docela opustili, ovčjo pa znatno omejili. Žabčanje so redili poprej okoli 1500 koz in 3000 ovac, danes pa imajo prvih komaj 400, drugih 1000. Posledica temu je, da se ljudstvo izseljuje po svetu, Mrzlo Dolino in Žabniško Krnico pa zaposeda verski zaklad. Kakor

pojema ovčja in kozja pašnja, tako se izgublajo možje, ki prelazijo in poznajo planinske kraje in vrhove, stara slovenska imena pa nadomeščajo slabe prevedenke in turistske izmišljenke. Oficielno so te spake potrjene v zemljevidih, tudi vojno-geografskega zavoda na Dunaju.

22. junija sem odrinil ob $\frac{1}{2}$ 5 zjutraj z Žabniškim posestnikom Ivanom Fruštuk od Sv. Višarij po stezi, ki jo je napravilo in zaznamovalo Slovensko Planinsko Društvo čez Črno Peč (travnat gozd) skozi gorenjo Krnico v Klobuk in k Piramidi (2071 m). Ta se sedaj turistsko splošno nazivlje Steinerne Jäger. Žabčanje pa, odkar se spominjajo tudi stari možje, imenujejo celo gorenjo najvišjo skupino skalnatih gora, tvorečih skoraj obroč: v Klobuku, najvišji vrh pa: Pergamiten (pokvarjeno iz nerazumljive besede »piramide«). Okameneli lovci stoje za tri vrhove nižje na desno od Piramide, oziroma sedaj stoji le še eden. To so po stari pravljici trije lovci, ki so stali na škrbini na levo od Prašnikovega Špika ter streljali na mater božjo Sv. Višarij. Za kaznen so okameneli. Dve skali podobni stoječim možem pa je zob vremena in časa podrl in danes stoji le še ena skala, od daleč podobna stoječemu možu.

Od Sv. Višarij na vrh Piramide je pičlo uro. Jaz bi predlagal kot turistsko ime »Piramida nad Klobukom«. Odtod je eden najkrasnejših razgledov v naših Julijskih Alpah. Pri tem pa je vrh eden najlažje pristopnih tudi za ženske in otroke od 12 ih let naprej. Posebno presenetljiv je pogled na veličasten lanec (Kette) od Višnje Gore pa do Visoke Police. Prav pod teboj se raztezajo temnozeleni gozdi na obeh straneh Mrzle Vode, sredi skozi pa se vijuga beli blesteči prod planinskega hudournika. Proti vzhodu vidiš gorske velikane Mangrt, Jalovec, Škrlatico, Triglav, bližje sem Kraljevsko Špico (Königsberg, 1912 m).¹ Naravnost proti jugu mimo petero Lastovic (od 1846 do 1908 m) se gleda v divjo Trbiško Krnico, ki se dviga in prehaja v strmo Trbiško Škrbinico (Kaltwasserscharte 2245 m). Na levo od nje se dviga (Žabniška) Krniška Špica (2335 m). To ime je prvi posetitelj dr. Kugy pravilno prevel v Korspitze, le da je sprejel koroški izgovor, mesto Karspitze: Nemški »Kar« je povsod v Julijskih Alpah Krnica. Napačno imenuje dr. Ružička (zemljevid vojnogeografskega zavoda in razširjene razglednice) Krniško Špico Koštrunove Špice, oziroma Kastreinspitzen. Koštrunove Špice so le

¹ Izraz Kraljevska Gora, ki ga je rabil že Hacquet in ga rabi tudi češki turist dr. Ružička v svoji monografiji o Višenjski skupini v Alpskem Vestniku, je le koroški izgovor za Kraljevska, ravnotako kakor tajanski mesto taljanski.

ene, in sicer med Prednjo in Zadnjo Špranjo na jugu Višnje Gore (2495 *m*). Na levo od Krniške Špice je Gattersberg ali Leitersberg (2242 *m*). Slovenskega imena ni. Ta vrh je dobil ime od lovcev, ki so dobili pristop na to goro, postavivši na nepristopnem mestu lestve. Žabničanje rabijo le ime Gatersperk. Na levo mu sledi vrh (2105 *m*) in poleg manjši turen brez imena. Na levo Gatersperka zadaj čez moli čvetero-oglati piramida Bela Špica (Weissenbachspitze, 2254 *m*). V lancu na levo dalje pa Lepa Glava (Schönkopf, 2047 *m*) in Visoka Polica (Hochstelle, 2002 *m*). Žabničanje rabijo zanjo izraz Huda Polica. Ker se pa to ime nahaja v Poliški skupini, je sprejeti prvotni izraz Visoka Polica, ki je prešel tudi v nemščino.

Za Visoko Polico se brdina (Kammhöhe) zniža v Škrbino pred Rabeljsko Planinico (Raibler Aibl). Aiblkopf ima le nemško ime in je že ves porastel (1761 *m*). Pod njim in Visoko Polico je Mala Trbiška Krnica, v Lechnerjevem zemljevidu 1:50.000, katerega imam vedno pred očmi, napačno imenovana Unterloch. Tik pod Aiblkopfum proti severu je pašnik dolič, ki se imenuje Gorenja Luknja, nemško Oberloch, in nižje doli pod njim nekoliko večji dolič Dolenja Luknja (Unterloch). Dr. Ružička se moti, meneč, da je nemški Loch pokvarjen slovenski »log«. Na desno od Trbiške Škrbinice je Divja Koza (2501 *m*), nazvana šele po drju. Kugyju Kaltwasser-Gamsmutter, poleg nje Mala Špica (2451 *m*), na starem zemljevidu izmišljenka: Mosesspitz. Turen (2516 *m*) je le turistiško ime, ostane pa lahko v rabi. Sledi Gamsova Mati (2516 *m*), turistiško prevedeno v Hohe Gamsmutter.

Gamsova Mati je le ta vrh, svoje starodavno slovensko ime pa ima od zelenice na temenu, kjer se pasejo nemoteno divje koz; odtod prehajajo po vzhodnem pleču rušastih polic pod Višnjo Goro. Sledi Višnja ali Velika Gora (Wischberg, 2666 *m*). Pod Višnjo Goro je Žabniška Krnica. Pred Divjo Kozo se odcepa rajda gôr (Bergzug) Lastovic proti severu. Pravzaprav se imenujejo Lastovice po svoji obliki kakor rep lastovice od Zajzerske strani le prvi trije vrhovi (1846 *m*, 1906 *m* in 1908 *m*). Vrhova 1951 *m* in 1870 *m*, ki sta od prvih treh ločena po ozkem globokem koritu, se imenujeta »Za Latami«, izgovarjano: Zavatami. To ime je dano, kakor Gatersberg, po lovcih. Da imajo krajši in lažji prestop od prvih treh Lastovic, so položeni od pamtiveka sem čez omenjeno korito macesnova debela (late). Slede še trije vrhovi, dva liki stolpiča in vrh 2022 *m*. Imenoval bi turistiško te tri vrhove Zadnje Lastovice. To ime je tudi domačinom dobro pristopno. Ovčjevesci so me takoj razumeli, ko sem govoril o »Prednjih Lastovicah«, »Za Latami« in »Zadnjih Lastovicah«.

Proti severu je s Piramide razsežen pogled po celem Koroškem. Zanimalo pa me je določiti le gorovje nad Žabnicami do Trbiža. Ravno nad vasjo Žabnico je gozdnati vrh Kališče (1122 *m*), na desno »Kazarnica«, ki teča skozi Žabnico, na levem Hudi Graben. Malo na levo zad za Kališčem je travnati stožec Zahomski Vrh (1816 *m*, Achomitzerwipfel). Tik na levo zad Ostrnik (2035 *m*); na desno pod Zahomskim Vrhom so vloženi planinski pašniki in senožeti Vrtlinov Log (Bortoloalm), obrobjeni proti vzhodu po gozdnatem Kapinju (1734 *m*). Ta vrh se vleče proti vzhodu do 1492 *m*, v sredi pa ima Goriško Planino (1632 *m*). Pod Kapinjem je gozdnati Črni Vrh (od 1427—1280 *m*), na levo nad Trbižem pa je Trbiška Gora (Bürgerberg, 1055 *m*).

Čez pol ure razgledovanja sva odstopila z vrha Piramide na levo škrbino po meléh Gorenje Zapraške Veže, potem na desno v zelene ruše Gorenjega Prašnika doli po gozdnatih Prašnikovih Policah na Prašnikovo Sedlo (1486 *m*). Tu je postavljena nova lovska kočja Saškega kralja: Friedrich-August-Hütte. Od vrha do tu sva rabila tri četrt ure hoda, ondu sva zajtrkovala. Koča ima divno lego: sredi gozda, pred seboj skalnato kotanjo (geschlossenes Felstal, Amfiteater, Zirkus) Višenjskih Gor, izpod katerih se izlija beli prod Mrzle Vode med zeleno dolino in smrečnatimi bregovi. Tu sem prihaja Saški kralj vsako leto meseca maja na divje peteline in rušnjake (mali petelin), jeseni na divje koze. Ker ima lovski obor (Revier) dobro zastražen, se divje koze hitro množe ter so čez poletje le malo plašne.

Odrinila sva ob sedmih po dobro vidni stezi skozi gozd pod Lastavicami do Trbiške Krnice in izvira Mrzle Vode. Do tu je tri četrt ure hoda od Prašnikovega Sedla doli. V tem kotu je ena najbolj samotnih planinskih krnic. Iz struge Mrzle Vode se izprva polagoma, potem strmeje dviga prod do sesútin (Schutthänge) pod Gatersperkom in Krniško Špico. Tik pod stenami je še nakopičen sneg plazov, čez katere vede pot, da se ogne rezastemu, razmetanemu kamenju, porodu in sesutinah. Nad plazovi postaja hoja vsled strmine težja. Za teboj se vedno lepše razlaga dolina Mrzle Vode, ki jo v ozadju zapira Dobrač (2167 *m*). Stop postaja vedno nesigurnejši po grušču in meli, noga išče opore ob kamenju, zaritem v njih. Konec sesutine zeva strmo, z ledenim snegom založena škrbina tik pod Divjo Kozo, zarezana v globokem koritu med visokimi, navpičnimi pečinami.

Po trditvi Fruštukovi bi se od severne strani z derezami in sekaje stopnice prišlo skozi korito, ne pa na ono stran. Kreniti mi je torej bilo na levo, držeč se vedno tik pečin na ozkih gruščastih in meljastih policah. Zopet se ti na desno odpira sneženo korito. Fruštuk je še globoko pod mano, skrit za robovi. Počakati ga je, je-li prehodno to drugo korito! Še nekoliko metrov je splezati strmo kvišku tik do vhoda v korito. Polica se gredasto dviga. Vse se mel pod nogami, trga pod rokami. Preplezati je skalo, zasajeno v meljasto gredo tik stene. Poskušam, če bi vzdržala omah mojega telesa v oporo. Ni se zganila. Skrbno zastavim desno nogo globoko v mel, se oprimem z desnico ob trdno rogljo pečine, levica se opre ob skalo: no, zatrese se in komaj imam časa, da odmaknem roko in vzpnem kolikor mogoče levo koleno, pa se skala izruje in odvali izpod mene! Le trenljaj oči pozneje — pa bi mi zdrobilo levo nogo in me potegnilo za seboj v prepad. Držal pa me je trden stop in prijem desne strani. To bodi zgled in pravilo, da mora vedno ena stran vzdržavati celo telo in se ni nikdar zanašati na nov stop ter izpustiti sigurnega starega.

Bobnelo je po grapi doli ter prasketalo od padajočega grušča, hitečega za valedčo se skalo. Dobro, da je Fruštuk tako počasen in v zavetju robov! Malo preplašen se je prikazal čez nekoliko minut, kričé doli pod mano, da je razletevša se skala streljala svoje drobce na vse strani in skoraj do njega. Tudi druga škrbina bi ne bila pristopna, marveč me je Fruštuk napotil naprej na levo pod podolgasti skalni greben, ki se vleče proti Krniški Špici. Res, prosevalo je solnce že visoko tam čez sedlasto peščeno, precej široko škrbino. Stopil sem vrh te Trbiške Škrbinice (Kaltwasserscharte, 2246 *m*) ob 11·10 dopoldne.¹ Bile sta do tu gori dobri dve uri leze.

Že poldansko solnce je svetlilo skalnate robove okoli mene, Gorenjo Krnico in zeleno Viško Planino (Fischalm), sredi macesnovega in smrekovega gozda pod mano, na robu Gorenje Krnice (1854 *m*) pa mično ležečo kočo Nemškega in Avstrijskega Planinskega društva Findenig-Hütte. Na desno nad njo se dvigajo Koštrunove Špice, na levo Rabeljske Krniške Špice (2171—1844 *m*). Na desno pod kočo se razteza Dolenja Krnica, nad njo pa grebeni Planje (od 2404 do 2308 *m*). Pod njimi vede steza Lis Scalinis (2035 *m*) na Italijansko mejo in v Nevejo. Ozadje proti jugu zapira lanec gor od Jerebice (Seekopf-Carbonaris) sem Velika- (1958 *m*) in Mala (1938 *m*) Volhva (Bovha),

¹ Žabčanje in Ovčjevesci govoré pravzaprav: »grem s Trbiške Krnice skozi Škrbinico«, ali »skozi Trbiško Krnico skozi Škrbinico«.

pod to Nemški Brežič (1642 *m*) (Deutsche Kanzel, ital. Cicilian), Šimnova Glava (1943 *m*), pod njo Laški Brežič (Italianische Kanzel = Rubon, 1865 *m*), Col Lopič (1952 *m*), Pobič (Monte Poviz, 1878 *m*), zad pa Črneljska Špica (2328 *m*) z Vršičem (2266 *m*), Konjska Polica (od 2320 do 2282 *m*), z najvišjim vrhom 2335 *m*, furlanski Jovet Lopa (2410 *m*), Prestreljenik (2503 *m*), Vršiči (2481—2444 *m*), Srednji Vršič (2536 *m*) in Visoki Kanin (2592 *m*) — sami stari znanci! Pregledal sem jih v dobri četrt ure, dokler ni prisopihal za menoj Fruštuk.
(Konec prihodnjič.)

Naše slike.

a) *Dolgi Hrbet* (2499 *m*). — Najznamenitejši del Savinjskih Alp je visokogorski svet, ki se razteza od Grintavca do Turske Gore in globoko zarezanega sedla Kotličev. V velikanskem polkrogu se razteza glavno sleme Grintavcev od Grintavca (2559 *m*) do Rinke na vzhod in potem južno do Turske Gore (2246 *m*) ter obkrožuje skalnato visoko planoto — Velike in Male Podé. Iz te skupine priobčimo letos posnetke glavnih vrhov. Prva teh slik nam podaja pogled z Velikih Podov na Dolgi Hrbet; z Grintavcem ga spaja na sliki dobro vidno široko Mlinarsko Sedlo, ki se le neznatno dviguje iznad zgornje kotline Velikih Podov. Dolgi Hrbet je oster, skalnat greben, podoben velikanskemu, raztrganemu zidu. Kot samostojna točka ne prihaja v poštev, ker ga po lepoti in razgledu docela nadkriljuje skoro z njim spojena mogočna Skuta (2530 *m*); boljši turisti pa naj ob nastopu na Skuto ne zamudé povzpeti se po ostrih rezéh tudi na Dolgi Hrbet, od koder se nudi preko silnih severnih sten presenetljiv pogled v globočino na znamenito Češko Kočo in v Jezerski Kot.

b) *V Iški*. — Reka Iška, glavni pritok Ljubljane, je v spodnjem teku prava hči Ljubljanskega Barja — z velikimi ovinki in v počasnem toku si dela njeno temno vodovje pot po širni ravnini. Drugačen pa je njen značaj v zgornjem teku. Kot bister potok je prodrila z Bloške planote do Krimskega pogorja in tukaj si je izkopala svojo pot po skalnih tesneh — z drznimi skoki drvi po divji soteski v dolino, ki jo došeže v ozkem kotu med Krimom in Mokricem. Soteska Iške je prava gorska krajina, polna naravnih krasot; na več mestih se zožuje v pravcate skalnate predore, koder si izletnik le s težavo pribori prehod. Tak prizor imamo pred seboj na naši vrlo pogojeni sliki, ki naj zbudi nekaj več zanimanja za prirodne lepote bližnje Ljubljanske okolice.

T.

Obzor.

»Klub slov. amater-fotografv v Ljubljani« se je ustanovil kot društvo; na ustanovnem občnem zboru izvoljeni odbor se je sestavil tako-le: predsednik Vesel Fran, namestnik dr. Cerkl Josip, tajnik Čadež Karol, namestnik Tavčar Ivo, blagajnik Kramar Josip, društveni gospodar Kunaver Josip, odbornika Brinšek Bogomil in Badiura Rudolf

Ustanovni občni zbor je določil letno članarino rednim članom 12 K, ki jo plačujejo ali celoletno, pol-, četrletno ali pa tudi mesečno. V vseh slučajih se plačuje članarina v naprej ter se pošilja na naslov društva.

Vpisnina znaša glasom društvenih pravil 1 K. Na ustanovnem občnem zboru se je tudi priporočalo, da naj na novo pristopivši člani prispevajo poleg vpisnine prostovoljne prispevke, da bode moglo društvo čim preje nuditi vse udobnosti svojim članom.

Odbor pričakuje, da pristopi čim več članov novemu društvu, ter da zastavi svoje moči z vso vneto v prid in korist društva.

Odbor.

Društveni vestnik.

Umrli člani. — Gospod Semenič Josip, trgovec na Dunaju, član Osrednjega društva S. P. D. in gospod Polley Josip, član Podravske podružnice. Lahka jima zemljica!

Darila. — Kranjski podružnici: za Prešernovo Kočo: Podbrežani pri Jägru 326 K in »preostanek vožnje«, plačan po g. dr. VI. Herletu 060 K. — Savinjski podružnici: Klub slovenskih naprednih akademikov v Celju 40 K. Srčna hvala! — Osrednjemu društvu za Aljažev Dom v II. polovici 1910. l.: g. Jakob Žumer v Gorjah v blagu (pohištvu) 98 K, g. Josip Rojina v Ljubljani 50 K, neimenovana planinka 20 K, g. župnik L. Škufca 10 K, g. Gregor Klančnik na Dovju 10 K, gospica Mikuževa v Ljubljani nabrala 8 K. g. J. Ražun in Iv. Krek po 4 K, g. J. Volk 3 K; iz nabiralnikov: pri Mikužu v Ljubljani 20 K, na Šmarni Gori 1321 K, pri Roži v Ljubljani 1240 K, v Bistriški Koči 1030 K, pri Belem Volku v Ljubljani 9 K, v hotelu »Triglav« v Mojstrani 504 K, v Kamniški Koči 488 K. Vsem darovalcem pristrčna zahvala!

Tržaška podružnica S. P. D. vabi vse planince, prijatelje in slavno občinstvo na II. veliki planinski ples, ki ga priredi v krasno planinsko opravljenih dvoranah »Narodnega Doma« v Trstu, v soboto, dne 11. februarja 1911. Začetek ob 9. uri zvečer. Svirali bodeta dve vojaški godbi. Priti je v turistovski, narodni ali promenadni obleki. Vstopnina 2 K. Vstopnice so v predprodaji pri gosp. Gorenjcu »Slov. knjigarna«, ulica Caserma 16, dalje po Tržaški okolici ter na dan plesa od 7. ure nadalje pri blagajni v »Nar. Domu«.

Občni zbor Podravske podružnice se bo vršil dne 19. svečana 1911 ob 3. oziroma 4. uri popoldne v gostilni g. Jožefa Muleja v Rušah po običajnem dnevnem redu.

Savinjska podružnica — je imela dne 8. januarja v Narodnem Domu v Celju svoj redni občni zbor. Poročilo, ki nam je že došlo, bomo objavili v 5. številki skupno z vsemi občnimi zbori.

Predavanje. — Osrednji odbor S. P. D. je sklenil, prirediti v zimski sezoni nekaj javnih predavanj, da probuja tudi v širših krogih zanimanje za planinstvo. Prvo predavanje se je vršilo dne 11. januarja v Mestnem Domu; predaval je g. Rudolf Badiura o »Zimi v planinah«. Predavatelj, ki je znan kot turist in dober poznavalec naših planin — posebno Savinjskih Alp — nam je opisal prednosti in težave zimskih tur, podal po lastnih izkušnjah prepotrebna navodila za zimsko turistovsko opremo in za potovanje po zasneženem gorovju

ter živo orisal krasoto gorske prirode za jasnih zimskih dni. Vzporedno s predavanjem se je razkazovala cela vrsta (nad 70) skioptičnih slik iz Savinjskih Planin in nekaj iz Triglavskega pogorja; vse so bile krasni posnetki zimskih prizorov — delo znanih naših amaterjev gg. Bogumila Brinška, Josipa Kunaverja in Rud. Badiure. Skioptikon, ki ga je dalo brezplačno na razpolago izobraževalno društvo Akademija, je vodil g. prof. Sodnik s pripomočjo gg. Brinška in Kunaverja. — Predavanja, ki je trajala dobri dve uri, se je udeležilo prav mnogoštevilno občinstvo in s tem pokazalo, da je v Ljubljani res mnogo zanimanja za naše gore.

T.

Novi člani. — Osrednjega društva: gg. Grünfeld Jakob v Vinkovcih. Tribuč Josip, tovarnar na Viču. Mušič Ivan, c. kr. davčni nadupravitelj, Jaklič Viktor, c. kr. vadniški učitelj, Mikuš Dragotin, uradnik Kreditne Banke, vsi v Ljubljani. Starec Svito, šolski vodja v Št. Kancjanu. Poklukar Ciril, cand. iur. v Trstu. Černe Jernej, gostilničar in posestnik v Ljubljani.

Kamniške podružnice: gg. Dr. Živko Lapajne, okr. zdravnik, Stare Fran, tovarnar, Schwaiger Fran, sodni sluga, vsi v Kamniku.

Koroške podružnice: gg. Vunček Peregrin, tisk. tehn. vodja, Stergar Josip, ml., tiskar, rba v Celovcu. Oset Andrej, najemnik Tolstovrške Slatine v Tolstem Vrh.

Kranjske podružnice: gg. Indihar A., železn. mojster in posestnik v Rakovci. Kaceus M., brivec, dr. Capuder Karl, c. kr. gimn. prof., Kmet Mirko, gimn. profesor, Krajec J., gimn. profesor, vsi v Kranju. Perko Fr., stud. med. na Dunaju. Rebolj Lovro, restavratorec in posestnik v Kranju.

Pazinske podružnice: gg. Brešan Ivan, čevljarski mojster, Burger Anton, c. kr. profesor, dr. Kević Mate, c. kr. profesor, Miklavc Ivan, gostilničar, Orel Josip, c. kr. uradnik, dr. Pederin Rudolf, odvet. koncip., Šubic Slavko, asistent drž. železnice, Valeš Vaclav, trgovec z vinom, vsi v Pazinu.

Podravske podružnice: gg. Kral Franjo, poštni oficijal, dr. Pečovnik Adolf, c. kr. gimn. profesor, Stegnar Jože, deželni kancelist, Vidmar Ilica, mag. pharm., vsi v Mariboru.

Savinjske podružnice: gg. Brenčič Radovan, stud. iur., dr. Kovča Fr., avskultant, oba v Celju. Dr. Mulej Anton, c. kr. sodnik v Šmarju. Prislan Fran, stud. iur., Trobej Anton, stud. iur., oba v Gornjem Grad. Dr. Ban Adam, odvet. kand., dr. Srebre Gvidon, odv. kandidat, oba Celju.

Selške podružnice: gg. Mrak Matija, dekan v Škofji Loki. Krištof Fran, živinorejski instruktor, Frelj Anica, uradnica dež. odbora, oba v Ljubljani. Vrhunec Janez, posestnik, Selca. Veber Antonija, trgovka, Zalilog. Veber Kristina, učiteljica, Zalilog. Arh Luka, profesor, Št. Vid. Hafner Jernej, bogoslovec, Potočnik Rudolf, bogoslovec, Pfajfar Franc, bogoslovec, Tavčar Matevž, bogoslovec, Tavčar Tomaž, bogoslovec, Klopčič Jožef, bogoslovec, vsi v Ljubljani, Mohorič Jakob, visokošolec, Njivica.

Vsebina: Janko Mlakar: Jungfrau in še marsikaj. (Str. 21.) — Jakob Zupančič: Okolica Gorice v luči turistik. (Str. 25.) — Dr. H. Tuma: Čez Trbiško Škrbinico. (Str. 29.) — Naše slike: Dolgi Hrbet, V Iški. (Str. 34.) — Obzor: „Klub slov. amater-fotografov v Ljubljani.“ (Str. 34.) — Društveni vestnik: Umrli člani, Darila, Tržaška podružnica S. P. D., Občni zbor Podravske podruž., Savinjska podružnica, Predavanje. (Str. 35), Novi člani, (Str. 35).

Odgovorni urednik **Svitoslav Breskvar** v Ljubljani. — Izdaja in zalaga „Slov. Plan. Društvo“. Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.